



Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 16. júla 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Politika prisťahovalectva – Právo na zlúčenie rodiny – Smernica 2003/86/ES – Článok 4 ods. 1 – Pojem ‚maloleté dieťa‘ – Článok 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie – Najlepší záujem dieťaťa – Článok 47 Charty základných práv – Právo na účinný prostriedok nápravy – Deti garanta, ktoré sa stali plnoletými počas rozhodovacieho konania alebo súdneho konania proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o zlúčenie rodiny“

V spojených veciach C-133/19, C-136/19 a C-137/19,

ktorých predmetom sú návrhy na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, ktoré podala Conseil d'État (Štátna rada, Belgicko) rozhodnutiami z 31. januára 2019, ktoré boli doručené Súdnemu dvoru 19. februára 2019 (C-133/19) a 20. februára 2019 (C-136/19 a C-137/19), ktoré súvisia s konaniami:

B. M. M. (C-133/19 a C-136/19),

B. S. (C-133/19),

B. M. (C-136/19),

B. M. O. (C-137/19)√

proti

État belge,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predsedníčka tretej komory A. Prechal, sudcovia L. S. Rossi (spravodajkyňa), J. Malenovský, F. Biltgen a N. Wahl,

generálny advokát: G. Hogan,

tajomník: M. Krausenböck, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 30. januára 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– B. M. M., B. S., B. M. a B. M. O., v zastúpení A. Van Vyve, avocate,

* Jazyk konania: francúzština.

- belgická vláda, v zastúpení: P. Cottin, C. Pochet a C. Van Lul, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci E. Derriks, G. van Witzenburg a M. de Sousa Marques E Silva, avocats,
 - nemecká vláda, v zastúpení: R. Kanitz a J. Möller, splnomocnení zástupcovia,
 - rakúska vláda, v zastúpení: J. Schmoll, splnomocnená zástupkyňa,
 - poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,
 - Európska komisia, v zastúpení: C. Cattabriga a M. Condou-Durande, splnomocnené zástupkyne,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 19. marca 2020,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú výkladu smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú. v. EÚ L 251, 2003, s. 12; Mim. vyd. 19/006, s. 224) a článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tieto návrhy boli podané v rámci sporov medzi B. M. M. (C-133/19 a C-136/19), B. S. (C-133/19), B. M. (C-136/19) a B. M. O. (C-137/19), guinejskými štátnymi príslušníkmi, a État belge (Belgickom) vo veci zamietnutia žiadostí o udelenie víza na účely zlúčenia rodiny.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa odôvodnení 2, 4, 6, 9 a 13 smernice 2003/86:

„(2) je potrebné prijať opatrenia týkajúce sa zlúčenia rodiny v súlade s povinnosťou chrániť rodinu a rešpektovať rodinný život, ktorá je zakotvená v mnohých nástrojoch medzinárodného práva. Táto smernica rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané najmä v článku 8 [Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950] a v [Charte].

...

(4) zlúčenie rodiny je nevyhnutný spôsob na umožnenie rodinného života. Pomáha vytvárať sociálno-kultúrnu stabilitu, ktorá uľahčuje integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín v členskom štáte, čo slúži aj na podporu ekonomickej a sociálnej súdržnosti, základného cieľa spoločenstva uvedeného v zmluve;

...

(6) na ochranu rodiny a vytvorenie alebo zachovanie rodinného života je potrebné stanoviť materiálne podmienky na uplatnenie práva na zlúčenie rodiny na základe spoločných kritérií;

...

(9) zlúčenie rodiny sa má v každom prípade vzťahovať na členov užšej rodiny, to znamená na manželského partnera a maloleté deti;

...

(13) mal by sa ustanoviť súbor pravidiel upravujúcich postup posudzovania žiadostí o zlúčenie rodiny a o vstup a pobyt rodinných príslušníkov. Tieto postupy majú byť účinné a zvládnuteľné, pričom majú brať do úvahy bežnú pracovnú náplň administratívy členských štátov a zároveň majú byť transparentné a spravodlivé, aby mali dotknuté osoby zabezpečenú primeranú právnu istotu.“

4 Článok 1 smernice 2003/86 znie:

„Účelom tejto smernice je určiť podmienky na uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sa oprávnené zdržiavajú na území členských štátov.“

5 Článok 4 tejto smernice stanovuje:

„1. Členské štáty povolia vstup a pobyt podľa tejto smernice a za predpokladu splnenia podmienok ustanovených v kapitole IV, ako aj článku 16, týmto rodinným príslušníkom:

- a) manželskému partnerovi garanta;
- b) maloletým deťom garanta a jeho manželského partnera vrátane osvojených detí v súlade s rozhodnutím, ktoré prijal príslušný orgán v príslušnom členskom štáte, alebo s rozhodnutím, ktoré je automaticky vykonateľné vďaka medzinárodným záväzkom tohto členského štátu, alebo ktoré sa musí uznať v súlade s medzinárodnými záväzkami;
- c) maloletým deťom garanta vrátane osvojených detí garanta, keď sú v jeho starostlivosti a sú od neho závislé. Členské štáty môžu povoliť zlúčenie detí, ktorých starostlivosť je zdieľaná za predpokladu, že druhá strana, podieľajúca sa na starostlivosti, dala svoj súhlas;
- d) maloletým deťom vrátane osvojených detí manželského partnera, keď sú v starostlivosti manželského partnera a sú od neho závislé. Členské štáty môžu povoliť zlúčenie detí, ktorých starostlivosť je zdieľaná za predpokladu, že druhá strana, podieľajúca sa na starostlivosti, dala svoj súhlas.

Maloleté deti uvedené v tomto článku musia byť mladšie, ako je vek plnoletosti ustanovený právom príslušného členského štátu a nesmú byť v manželskom zväzku.

...“

6 Článok 5 uvedenej smernice stanovuje:

„1. Členské štáty určia, či s cieľom uplatnenia práva na zlúčenie rodiny žiadosť o vstup a pobyt podá príslušným orgánom príslušného členského štátu garant alebo rodinný príslušník alebo rodinní príslušníci.

2. K žiadosti je potrebné priložiť písomný dôkaz o rodinnom vzťahu a o splnení podmienok, ktoré sú ustanovené v článkoch 4 a 6 a kde je to uplatniteľné, v článkoch 7 a 8, ako aj overené kópie cestovných dokladov rodinného príslušníka/rodinných príslušníkov.

Ak je to potrebné s cieľom získania dôkazu o existencii rodinného vzťahu, môžu členské štáty uskutočniť pohovory s garantom a jeho/jej rodinnými príslušníkmi a viesť ďalšie vyšetrovania, ktoré sa ukážu byť nevyhnutné.

...

4. Príslušné orgány členského štátu dajú osobe, ktorá podala žiadosť, čo najskôr písomné oznámenie o rozhodnutí, v každom prípade najneskôr do deviatich mesiacov od dátumu podania žiadosti.

Za výnimočných okolností, súvisiacich so zložitou posúdenia žiadosti, sa lehota uvedená v prvom pododseku môže predĺžiť.

Uvedú sa dôvody rozhodnutia o zamietnutí žiadosti. Akékoľvek dôsledky neprijatia žiadneho rozhodnutia do konca lehoty stanovenej v prvom pododseku sa vymedzia vo vnútroštátnych právnych predpisoch príslušného členského štátu.

5. Pri posudzovaní žiadosti členské štáty náležito zohľadnia najlepšie záujmy maloletých detí.“

7 Podľa článku 16 ods. 1 a 2 tej istej smernice:

„1. Členské štáty môžu zamietnuť žiadosť o vstup a pobyt na účel zlúčenia rodiny, alebo, podľa potreby, odobrať alebo odmietnuť obnoviť povolenie na pobyt rodinného príslušníka za týchto okolností:

a) keď nie sú splnené alebo prestali byť plnené podmienky ustanovené touto smernicou.

...

2. Členské štáty môžu takisto zamietnuť žiadosť o vstup a pobyt na účel zlúčenia rodiny, alebo odobrať alebo odmietnuť obnoviť povolenie na pobyt rodinného príslušníka, ak sa preukáže, že:

a) boli použité nepravdivé alebo zavádzajúce informácie, falošné alebo sfaľované doklady, bol spáchaný podvod iným spôsobom alebo boli použité iné nezákonné prostriedky;

...“

8 Podľa článku 18 smernice 2003/86:

„Členské štáty zabezpečia, aby garant a/alebo jeho rodinní príslušníci majú právo vzniesť právnu námietku, keď je žiadosť o zlúčenie rodiny zamietnutá, alebo keď povolenie na pobyt nie je obnovené, alebo je odobraté, alebo je nariadený odsun.

Postup a právomoc, podľa ktorých sa uplatňuje právo uvedené v prvom pododseku, ustanoví príslušný členský štát.“

Belgické právo

9 Článok 10 ods. 1 prvý pododsek loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (zákon z 15. decembra 1980 o vstupe na územie, pobyte, usadení a odsune cudzincov; *Moniteur belge* z 31. decembra 1980, s. 14584) v znení uplatniteľnom na skutkové okolnosti vo veci samej (ďalej len „zákon z 15. decembra 1980“) uvádza:

„Pokiaľ články 9 a 12 neustanovujú inak, týmto osobám sa podľa zákona udelí povolenie na pobyt v Belgickom kráľovstve na viac ako tri mesiace:

...

4° nasledujúci rodinní príslušníci cudzinca, ktorému bolo najmenej pred 12 mesiacmi umožnené alebo povolené zdržiavať sa v Belgickom kráľovstve na dobu neurčitú alebo ktorému bolo najmenej pred 12 mesiacmi povolené usadiť sa v Belgickom kráľovstve. Táto lehota dvanástich mesiacov sa zrušuje, ak manželstvo alebo registrované partnerstvo existovalo už pred príchodom nasledovaného cudzinca do Belgického kráľovstva alebo ak majú spoločné maloleté dieťa, alebo ak ide o rodinných príslušníkov cudzinca, ktorému bolo priznané postavenie utečenca, alebo o osobu, ktorej sa poskytuje doplnková ochrana:

- jeho zahraničný manželský partner alebo cudzinec, s ktorým uzavrel registrované partnerstvo považované v Belgicku za rovnocenné s manželstvom, a ktorý/á s ním bude žiť, pokiaľ sú obe dotknuté osoby staršie ako 21 rokov. Tento minimálny vek sa však znižuje na 18 rokov vtedy, keď manželský zväzok alebo toto registrované partnerstvo, podľa okolností konkrétneho prípadu, existovalo pred príchodom sprevádzajúceho cudzinca do Belgického kráľovstva,
- ich deti, ktoré s nimi žili pred dovŕšením veku 18 rokov a sú slobodné,
- deti sprevádzajúceho cudzinca, jeho manželského partnera alebo registrovaného partnera uvedeného v prvej zarážke, ktoré s nimi žili pred dovŕšením veku 18 rokov a sú slobodné, pokiaľ sprevádzajúci cudzinec, jeho manželský partner alebo registrovaný partner mali deti v starostlivosti a deti boli od nich závislé, a v prípade spoločnej starostlivosti pod podmienkou, že druhá strana podieľajúca sa na starostlivosti dala svoj súhlas.

...“

10 Článok 10b ods. 3 tohto zákona stanovuje:

„Minister alebo ním poverená osoba môže zamietnuť žiadosť o udelenie povolenia na pobyt na viac ako tri mesiace,... buď vtedy, keď cudzinec... použil nepravdivé alebo zavádzajúce informácie, alebo falošné, alebo sfaľované dokumenty, alebo sa dopustil podvodu, alebo použil iné nelegálne prostriedky (rozhodujúcej povahy) s cieľom získať takéto povolenie...“

11 Článok 12a uvedeného zákona stanovuje:

„1. Cudzinec, ktorý vyhlási, že sa nachádza v jednej zo situácií uvedených v článku 10, musí podať svoju žiadosť príslušnému belgickému diplomatickému alebo konzulárnemu zástupcovi, a to podľa miesta svojho bydliska alebo pobytu v zahraničí.

...

2. ...

Dňom podania žiadosti je deň, keď sa predložia všetky tieto dokumenty v súlade s článkom 30 zákona zo 16. júla 2004 Zákonníka o medzinárodnom práve súkromnom alebo medzinárodnými dohovormi s rovnakým predmetom.

Rozhodnutie o povolení na pobyt sa prijme a oznámi čo najskôr, najneskôr však do deviatich mesiacov odo dňa podania žiadosti podľa odseku 2. ...

Vo výnimočných prípadoch súvisiacich so zložitou žiadosťou... môže minister alebo ním poverená osoba dvakrát predĺžiť lehotu na jej posúdenie o tri mesiace odôvodneným rozhodnutím.

Ak nebolo prijaté žiadne rozhodnutie po uplynutí lehoty deviatich mesiacov odo dňa podania žiadosti, s prípadným predĺžením v súlade s odsekom 5, povolenie na pobyt sa udelí.

...

7. Pri posudzovaní žiadosti sa náležite prihliada na najlepšie záujmy dieťaťa.“

12 Článok 39/56 prvý odsek toho istého zákona stanovuje:

„Žaloby uvedené v článku 39/2 môže podať na [Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko)] cudzí štátny príslušník, ktorý môže preukázať vznik škody alebo záujem na ich podaní.“

Okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 Z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že 20. marca 2012 B. M. M., štátny príslušník tretej krajiny s postavením utečenca v Belgicku, podal v mene a na účet svojich maloletých detí B. S., B. M. a B. M. O. na veľvyslanectve Belgicka v Konakry (Guinea) žiadosti o udelenie povolenia na pobyt z dôvodu zlúčenia rodiny, a to na základe článku 10 ods. 1 prvého pododseku bodu 4 tretej zarážky zákona z 15. decembra 1980. Tieto žiadosti boli zamietnuté 2. júla 2012.
- 14 Dňa 9. decembra 2013 podal B. M. M. na veľvyslanectve Belgicka v Dakare (Senegal) v mene a na účet svojich maloletých detí B. S., B. M. a B. M. O. nové žiadosti o povolenie na pobyt založené na rovnakých ustanoveniach zákona z 15. decembra 1980.
- 15 Príslušné belgické orgány tromi rozhodnutiami z 25. marca 2014 zamietli tieto žiadosti o povolenie na pobyt podľa článku 10b ods. 3 zákona z 15. decembra 1980 z toho dôvodu, že B. S., B. M. a B. M. O. použili nepravdivé alebo zavádzajúce informácie, alebo falošné, alebo sfalšované dokumenty, alebo sa dopustili podvodu, alebo použili iné nelegálne prostriedky s cieľom získať takéto povolenie. Pokiaľ ide o B. S. a B. M. O., tieto orgány totiž uviedli, že B. S. a B. M. O. vo svojej žiadosti o udelenie povolenia na pobyt uviedli, že sa narodili 16. marca 1999 a 20. januára 1996, zatiaľ čo B. M. M. vo svojej žiadosti o azyl uviedol, že sa narodili 16. marca 1997 a 20. januára 1994. Pokiaľ ide o B. M. O., tieto orgány zdôraznili, že B. M. M. vo svojej žiadosti o azyl neuviedol existenciu tohto dieťaťa.
- 16 V čase prijatia rozhodnutí o zamietnutí z 25. marca 2014 boli podľa vyhlásení navrhovateľov vo veci samej B. S. a B. M. ešte neploletí, zatiaľ čo B. M. O. sa stal plnoletým.
- 17 Dňa 25. apríla 2014 B. M. M. a B. S. (vec C-133/19), B. M. M. a B. M. (vec C-136/19) a B. M. O. (vec C-137/19) podali návrh na odklad výkonu a žalobu o neplatnosť proti uvedeným zamietavým rozhodnutiam na Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory). Listami z 10. septembra 2015, 7. januára 2016 a 24. októbra 2017 dotknuté osoby požiadali tento súdny orgán, aby o ich žalobách rozhodol.
- 18 Rozsudkami z 31. januára 2018 Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory) žaloby zamietla ako neprípustné z dôvodu nedostatku záujmu na konaní. Po tom, čo pripomenula, že podľa ustálenej vnútroštátnej judikatúry musí záujem žalobcu na podaní žaloby existovať v okamihu jej podania a pretrvávať až do vyhlásenia rozsudku, Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory) uviedla, že v prejednávanej veci by v prípade zrušenia rozhodnutí o zamietnutí, o ktoré ide vo veci samej, a uloženia povinnosti príslušným belgickým orgánom opätovne preskúmať žiadosti o povolenie na pobyt týmto žiadostiam v nijakom prípade nebolo možné vyhovieť, keďže medzičasom, ak by sa aj zohľadnili dátumy narodenia uvedené v týchto žiadostiach, sa B. S., B. M. a B. M. O. stali plnoletými, a nespĺňajú už teda podmienky upravené ustanoveniami upravujúcimi zlúčenie rodiny maloletých detí.

- 19 Navrhovatelia vo veci samej podali kasačný opravný prostriedok na Conseil d'État (Štátna rada, Belgicko). V podstate tvrdia, že výklad, ktorý podala Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory), na jednej strane porušuje zásadu efektivity práva Únie, keďže bráni B. S., B. M. a B. M. O. v tom, aby využili právo na zlúčenie rodiny zaručené článkom 4 smernice 2003/86, a na druhej strane porušuje právo na účinný prostriedok nápravy, keďže ich zbavuje možnosti podať opravný prostriedok proti rozhodnutiam o zamietnutí, o ktoré ide vo veci samej, hoci tieto rozhodnutia – pokiaľ ide o veci C-133/19 a C-136/19 – boli nie len prijaté, ale aj napadnuté v čase, keď boli navrhovatelia ešte maloletí.
- 20 V tejto súvislosti Conseil d'État (Štátna rada) uvádza, že Súdny dvor vo svojom rozsudku z 12. apríla 2018, A a S (C-550/16, EU:C:2018:248), rozhodol, že článok 2 písm. f) smernice 2003/86 v spojení s článkom 10 ods. 3 písm. a) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že za „maloletého“ v zmysle tohto ustanovenia sa musí považovať štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorý bol mladší ako 18 rokov v čase vstupu na územie členského štátu a podania žiadosti o azyl v tomto štáte, ale ktorý počas konania o azyle dosiahol plnoletosť a následne bol uznaný za utečenca.
- 21 Vnútroštátny súd však zdôrazňuje, že spor, v ktorom bol vydaný uvedený rozsudok, sa odlišuje od konaní vo veci samej, keďže konania vo veci samej sa netýkajú maloletej osoby, ktorej bolo priznané postavenie utečenca. Okrem toho, keďže smernica 2003/86 stanovuje lehotu na prijatie rozhodnutia o žiadosti o zlúčenie rodiny, právo na zlúčenie rodiny nezávisí od väčšej či menšej rýchlosti, s ktorou sa táto žiadosť posudzuje. V každom prípade v prejednávanej veci boli rozhodnutia o zamietnutí, o ktoré ide vo veci samej, prijaté v lehote stanovenej v článku 12a ods. 2 zákona z 15. decembra 1980.
- 22 Za týchto podmienok Conseil d'État (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

vo veciach C-133/19 a C-136/19:

- „1. Má sa na zaručenie účinnosti práva Európskej únie, a aby sa neznemožnilo uplatnenie práva na zlúčenie rodiny, ktoré jej je podľa navrhovateľov priznané článkom 4 smernice [2003/86], vykladať toto ustanovenie tak, že vyžaduje, aby dieťa garanta mohlo uplatniť právo na zlúčenie rodiny vtedy, keď sa stane plnoletým počas súdneho konania, v ktorom sa napáda rozhodnutie, ktoré mu toto právo zamietá, a ktoré bolo teda prijaté vtedy, keď bolo ešte maloleté?
2. Majú sa článok 47 [Charty] a článok 18 smernice [2003/86] vykladať v tom zmysle, že bránia tomu, aby sa žaloba o neplatnosť podaná proti zamietnutiu práva na zlúčenie rodiny maloletého dieťaťa považovala za neprípustnú z toho dôvodu, že dieťa sa stalo plnoletým počas súdneho konania, keďže by bolo zbavené možnosti, aby súd rozhodoval o jeho žalobe proti tomuto rozhodnutiu, a pretože by bolo porušené jeho právo na účinný prostriedok nápravy?“

Vo veci C-137/19:

„Má sa článok 4 ods. 1, [prvý pododsek], písm. c) smernice [2003/86], prípadne v spojení s jej článkom 16 ods. 1, vykladať tak, že na to, aby sa štátni príslušníci tretích krajín mohli považovať za „maloleté deti“ v zmysle tohto ustanovenia, musia byť „maloletí“ nielen v čase podania žiadosti o povolenie na pobyt, ale aj v čase, keď správny orgán prijíma rozhodnutie *in fine* o tejto žiadosti?“

- 23 Rozhodnutím predsedu Súdného dvora z 12. marca 2019 boli veci C-133/19, C-136/19 a C-137/19 spojené na spoločné konanie na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania a rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke vo veciach C-133/19 a C-136/19, ako aj o otázke vo veci C-137/19

- 24 Svojou prvou otázkou vo veciach C-133/19 a C-136/19, ako aj svojou otázkou vo veci C-137/19 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 4 ods. 1 prvý pododsek písm. c) smernice 2003/86 vykladať v tom zmysle, že dátum, z ktorého treba vychádzať pri určení toho, či je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá nie je v manželskom zväzku, „maloletým dieťaťom“ v zmysle tohto ustanovenia, je dátum podania žiadosti o vstup a pobyt maloletých detí na účely zlúčenia rodiny alebo dátum rozhodnutia príslušných orgánov členského štátu o tejto žiadosti, prípadne rozhodnutia po podaní opravného prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí takej žiadosti.
- 25 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že cieľom sledovaným smernicou 2003/86 je podporovať zlúčenie rodiny a že táto smernica má okrem iného za cieľ priznať ochranu štátnym príslušníkom tretích krajín, najmä maloletým osobám (rozsudok z 13. marca 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, bod 45 a citovaná judikatúra).
- 26 V tomto kontexte článok 4 ods. 1 uvedenej smernice ukladá členským štátom konkrétne pozitívne povinnosti, ktorým zodpovedajú jasne definované subjektívne práva. V prípadoch stanovených touto smernicou im ukladá povinnosť povoliť niektorým rodinným príslušníkom garanta zlúčenie rodiny bez toho, aby mohli uplatniť svoju voľnú úvahu (rozsudok z 13. marca 2019, E., C-635/17, EU:C:2019:192, bod 46 a citovaná judikatúra).
- 27 Medzi rodinnými príslušníkmi garanta, ktorým musí dotknutý členský štát povoliť vstup a pobyt, sú v súlade s článkom 4 ods. 1 prvým pododsekom písm. c) smernice 2003/86 „malolet[é] de[ti] garanta vrátane osvojených detí garanta, keď sú v jeho starostlivosti a sú od neho závislé“.
- 28 Zatiaľ čo z tohto hľadiska článok 4 ods. 1 druhý pododsek smernice 2003/86 uvádza, že maloleté deti musia byť mladšie ako vek plnoletosti ustanovený dotknutým členským štátom, nespresňuje okamih, z ktorého treba vychádzať pri posúdení toho, či je táto podmienka splnená, a v tomto ohľade ani neodkazuje na právo členských štátov.
- 29 Hoci je v súlade s uvedeným ustanovením na voľnej úvahe členských štátov, aby určili vek plnoletosti, nemožno im naopak priznať nijaký priestor na voľnú úvahu, pokiaľ ide o stanovenie okamihu, z ktorého treba vychádzať pri posudzovaní veku žiadateľa na účely článku 4 ods. 1 prvého pododseku písm. c) smernice 2003/86.
- 30 Treba totiž pripomenúť, že z požiadaviek jednotného uplatňovania práva Únie, ako aj zo zásady rovnosti vyplýva, že znenie ustanovenia práva Únie, ktoré neobsahuje nijaký výslovný odkaz na právo členských štátov s cieľom určiť jeho zmysel a rozsah pôsobnosti, si v zásade vyžaduje v celej Európskej únii autonómny a jednotný výklad, ktorý musí zohľadňovať kontext tohto ustanovenia a cieľ sledovaný príslušnou právnou úpravou (rozsudok z 26. júla 2017, Ouhrami, C-225/16, EU:C:2017:590, bod 38 a citovaná judikatúra).
- 31 Ako bolo pripomenuté v bode 25 vyššie, cieľom sledovaným smernicou 2003/86 je podporovať zlúčenie rodiny. Uvedená smernica na tento účel, ako to spresňuje jej článok 1, určuje podmienky na uplatňovanie práva na zlúčenie rodiny štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sa oprávnené zdržiavajú na území členských štátov.
- 32 Okrem toho, ako vyplýva z odôvodnenia 2 uvedenej smernice, táto smernica uznáva základné práva a dodržiava zásady zakotvené v Charte.

- 33 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že je povinnosťou členských štátov, a najmä ich súdnych orgánov, nielen vykladať ich vnútroštátne právo v súlade s právom Únie, ale tiež dohliadať na to, aby sa nevychádzalo z výkladu textu sekundárneho práva, ktorý by bol v rozpore so základnými právami chránenými právnym poriadkom Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 23. decembra 2009, *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, bod 34, ako aj zo 6. decembra 2012, *O a i.*, C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 78).
- 34 Konkrétne článok 7 Charty, ktorý obsahuje práva zodpovedajúce právam zaručeným článkom 8 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznáva právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života. Toto ustanovenie Charty treba vykladať s ohľadom na záväzok brať do úvahy prevažujúce záujmy dieťaťa prijatý v článku 24 ods. 2 tejto Charty a zohľadniť potrebu dieťaťa pravidelne udržiavať osobné vzťahy a priame styky s obidvomi svojimi rodičmi, ako to vyjadruje odsek 3 rovnakého článku (rozsudok zo 6. decembra 2012, *O a i.*, C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 76).
- 35 Z toho vyplýva, že ustanovenia smernice 2003/86 treba vykladať a uplatňovať s prihliadnutím na článok 7 a článok 24 ods. 2 a 3 Charty, ako to navyše vyplýva zo znenia odôvodnenia 2 a článku 5 ods. 5 tejto smernice, ktoré ukladajú členským štátom povinnosť preskúmať predmetné žiadosti o zlúčenie rodiny v záujme dotknutých detí a s cieľom podporovať rodinný život (rozsudok z 13. marca 2019, *E.*, C-635/17, EU:C:2019:192, bod 56 a citovaná judikatúra).
- 36 V prvom rade pritom treba konštatovať, že použitie dátumu vydania rozhodnutia príslušného orgánu dotknutého členského štátu o žiadosti o vstup a pobyt na území tohto štátu na účely zlúčenia rodiny ako dátumu, z ktorého treba vychádzať pri posúdení veku žiadateľa na účely uplatnenia článku 4 ods. 1 prvého pododseku písm. c) smernice 2003/86 by nebolo v súlade ani s cieľmi sledovanými touto smernicou, ani s požiadavkami, ktoré vyplývajú z článku 7 a článku 24 ods. 2 Charty, keďže neskôr uvedené ustanovenie vyžaduje, aby sa pri všetkých opatreniach, ktoré sa týkajú detí, najmä pri opatreniach prijatých členskými štátmi pri uplatňovaní uvedenej smernice, v prvom rade bral do úvahy najlepší záujem dieťaťa.
- 37 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 43 jeho návrhov, príslušné vnútroštátne orgány a sudy by neboli donútené k tomu, aby prioritne vybavovali žiadosti maloletých a to s nevyhnutnou naliehavosťou potrebnou na zohľadnenie ich zraniteľnosti, a teda by mohli konať takým spôsobom, ktorý by ohrozil samotné právo na zlúčenie rodiny týchto maloletých osôb (pozri analogicky rozsudok z 12. apríla 2018, *A a S*, C-550/16, EU:C:2018:248, bod 58).
- 38 V prejednávanej veci z návrhov na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že 9. decembra 2013 B. M. M. podal v mene a na účet maloletých detí B. S., B. M. a B. M. O. na veľvyslanectve Belgicka v Dakare žiadosti o povolenie na pobyt z dôvodu zlúčenia rodiny a že tieto žiadosti boli zamietnuté 25. marca 2014 v lehote stanovenej belgickým zákonom.
- 39 Pritom zatiaľ čo 25. apríla 2014 B. M. M., ako aj B. S., B. M. a B. M. O. podali návrh na odklad výkonu a žalobu o neplatnosť proti uvedeným zamietavým rozhodnutiam na Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory) a viackrát v priebehu rokov 2015 až 2017 tento súdny orgán žiadali, aby o ich žalobách rozhodol, je nesporné, že Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory) uvedené žaloby zamietla ako neprípustné z dôvodu neexistencie záujmu na konaní až 31. januára 2018, teda tri roky a deväť mesiacov po ich podaní, pričom sa oprela o skutočnosť, že v čase jej rozhodnutia boli B. S., B. M. a B. M. O. plnoletí, a už teda nespĺňali podmienky predpokladané ustanoveniami, ktoré upravujú zlúčenie rodiny maloletých detí.

- 40 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že takéto lehoty na vybavenie daných záležitostí sa v Belgicku nezdarujú byť výnimočné, pretože ako poznamenala belgická vláda na pojednávaní, priemerná lehota, v ktorej Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory) rozhoduje o sporoch v oblasti zlúčenia rodiny, je tri roky. Táto vláda okrem toho spresnila, že uvedený súdny orgán nepovažoval prípad navrhovateľov vo veci samej za prednostný.
- 41 Okolnosti uvedené v predchádzajúcom bode tak ilustrujú skutočnosť, že výklad článku 4 ods. 1 prvého pododseku písm. c) smernice 2003/86, podľa ktorého dátum rozhodnutia príslušného správneho orgánu dotknutého členského štátu o žiadosti o vstup a pobyt na území tohto štátu je dátumom, z ktorého treba vychádzať pri posudzovaní veku žiadateľa na účely tohto ustanovenia, by neumožnil zabezpečiť, aby v súlade s článkom 24 ods. 2 Charty za všetkých okolností členské štáty v rámci uplatňovania smernice 2003/86 v prvom rade zohľadnili najlepší záujem dieťaťa.
- 42 V druhom rade by taký výklad ani neumožňoval zaručiť v súlade so zásadami rovnosti zaobchádzania a právnej istoty rovnaké a predvídateľné zaobchádzanie so všetkými žiadateľmi, ktorí sa nachádzajú chronologicky v rovnakej situácii, keďže by viedol k tomu, že úspech žiadosti o zlúčenie rodiny by závisel hlavne od okolností príčítalného správneho orgánu alebo vnútroštátnym súdom, najmä od väčšej alebo menšej rýchlosti, s akou bola žiadosť spracovaná alebo sa rozhodlo o žalobe, ktorá bola podaná proti rozhodnutiu o zamietnutí takej žiadosti, a nie od okolností príčítalného žiadateľovi (pozri analogicky rozsudok z 12. apríla 2018, A a S, C-550/16, EU:C:2018:248, body 55 a 60).
- 43 Okrem toho uvedený výklad, keďže by viedol k tomu, že právo na zlúčenie rodiny by záviselo od náhodných a nepredvídateľných okolností, ktoré možno v celom rozsahu pripísať príslušným vnútroštátnym orgánom a súdom dotknutého členského štátu, by mohol viesť k značným rozdielom pri riešení žiadostí o zlúčenie rodiny medzi členskými štátmi a v rámci jedného a toho istého členského štátu.
- 44 Za týchto okolností je v súlade s účelom tejto smernice, ako aj so základnými právami chránenými právnym poriadkom Únie na účely určenia toho, či je splnená podmienka veku stanovená v článku 4 ods. 1 prvom pododseku písm. c) smernice 2003/86, jedine zohľadnenie dátumu podania žiadosti o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny. V tejto súvislosti je irelevantné, či sa o tejto žiadosti rozhodne priamo po podaní žiadosti, alebo až po zrušení rozhodnutia o jej zamietnutí.
- 45 Tento záver nemožno spochybníť tvrdením, ktoré uviedli belgická vláda a poľská vláda vo svojich písomných pripomienkach, podľa ktorého v zmysle článku 16 ods. 1 písm. a) smernice 2003/86, keď podmienky na udelenie povolenia „nie sú splnené alebo prestali byť plnené“, členské štáty môžu zamietnuť žiadosť o vstup a pobyt na účel zlúčenia rodiny. V zásade podľa týchto vlád na to, aby bolo možné vyhovieť žiadosti o zlúčenie rodiny, musí byť osoba, ktorá sa zlučuje so svojou rodinou, nevyhnutne maloletá tak v deň podania žiadosti, ako aj v deň prijatia rozhodnutia o tejto žiadosti.
- 46 V tejto súvislosti treba uviesť, že vek žiadateľa nemožno považovať za takú hmotnoprávnu podmienku na uplatnenie práva na zlúčenie rodiny v zmysle odôvodnenia 6 a článku 1 smernice 2003/86, ako sú hmotnoprávne podmienky uvedené najmä v rámci kapitoly IV tejto smernice. Na rozdiel od týchto posledných uvedených podmienok predstavuje podmienka veku podmienku samotnej prípustnosti žiadosti o zlúčenie rodiny, ktorej vývoj je istý a predvídateľný, a ktorú teda možno posúdiť len v čase podania tejto žiadosti.
- 47 V dôsledku toho treba na prvú otázku vo veciach C-133/19 a C-136/19, ako aj na otázku vo veci C-137/19 odpovedať tak, že článok 4 ods. 1 prvý pododsek písm. c) smernice 2003/86 sa má vykladať v tom zmysle, že dátumom, z ktorého treba vychádzať pri určení toho, či je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá nie je v manželskom zväzku, maloletým dieťaťom v zmysle tohto ustanovenia, je dátum podania žiadosti o vstup a pobyt maloletých detí na účely zlúčenia rodiny a nie dátum rozhodnutia príslušných orgánov členského štátu o tejto žiadosti, prípadne rozhodnutia po podaní opravného prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí takej žiadosti.

O druhej otázke vo veciach C-133/19 a C-136/19

- 48 Druhou otázkou vo veciach C-133/19 a C-136/19 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 18 smernice 2003/86 v spojení s článkom 47 Charty vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny v prospech maloletého dieťaťa zamietol ako neprípustný len z dôvodu, že dieťa sa v priebehu súdneho konania stalo plnoletým.
- 49 V tomto ohľade na jednej strane zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že táto otázka je založená na predpoklade, podľa ktorého maloleté dieťa, ktoré sa stalo plnoletým v priebehu súdneho konania začatého proti rozhodnutiu, ktoré zamietlo jeho žiadosť o zlúčenie rodiny, už nemá žiaden záujem na tom, aby bolo toto rozhodnutie zrušené, takže jeho žalobu musí príslušný súdny orgán nevyhnutne zamietnuť.
- 50 Ako však vyplýva z odpovede na prvú otázku vo veciach C-133/19 a C-136/19 a na otázku vo veci C-137/19, taký predpoklad je nesprávny, takže v situácii uvedenej v predchádzajúcom bode nemožno takú žiadosť o zlúčenie rodiny zamietnuť len z toho dôvodu, že dotknuté dieťa sa stalo v priebehu súdneho konania plnoletým.
- 51 Na druhej strane treba uviesť, že hoci smernica 2003/86 v článku 5 ods. 4 stanovuje riadnu lehotu deviatich mesiacov, v ktorej sú príslušné orgány dotknutého členského štátu povinné oznámiť osobe, ktorá podala žiadosť o zlúčenie rodiny, rozhodnutie, ktoré sa jej týka, neukladá naopak súdu, ktorý rozhoduje o žalobe proti rozhodnutiu o zamietnutí takejto žiadosti, žiadnu lehotu na rozhodnutie.
- 52 Článok 18 tejto smernice však ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby mali garant alebo jeho rodinní príslušníci právo napadnúť takéto rozhodnutie na súde, a ukladá týmto členským štátom povinnosť stanoviť postup a právomoci týkajúce sa výkonu tohto práva.
- 53 Hoci toto ustanovenie priznáva členským štátom určitý rozhodovací priestor, najmä pri stanovení pravidiel týkajúcich sa konania o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o zlúčenie rodiny, treba uviesť, že bez ohľadu na takýto rozhodovací priestor sú členské štáty povinné pri vykonávaní smernice 2003/86 dodržiavať článok 47 Charty, ktorý zakotvuje v prospech každej osoby, ktorej práva a slobody zaručené právom Únie boli porušené, právo na účinný prostriedok nápravy na súde (rozsudok z 29. júla 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, bod 55).
- 54 Ako však v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 42 a 44 svojich návrhov, článok 18 smernice 2003/86 v spojení s článkom 47 Charty vyžaduje, aby boli vnútroštátne opravné prostriedky umožňujúce garantovi a jeho rodinným príslušníkom uplatniť ich právo napadnúť na súde rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o zlúčenie rodiny účinné a skutočné.
- 55 V dôsledku toho nemožno takúto žalobu zamietnuť ako neprípustnú len z dôvodu, že dotknuté dieťa sa v priebehu súdneho konania stalo plnoletým.
- 56 Okrem toho na rozdiel od toho, čo uviedli niektoré členské štáty, ktoré predložili svoje pripomienky, nemožno zamietnutie žaloby podanej proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o zlúčenie rodiny z dôvodu neprípustnosti odôvodniť konštatovaním, ako je to v prejednávanej veci, že dotknuté osoby už nevykazujú záujem na získaní rozhodnutia zo strany konajúceho súdu.
- 57 Nemožno totiž vylúčiť, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorého žiadosť o zlúčenie rodiny bola zamietnutá aj po tom, čo sa stal plnoletým, si zachová záujem na tom, aby súd rozhodujúci o žalobe proti tomuto zamietnutiu rozhodol vo veci samej, keďže v niektorých členských štátoch je takéto súdne rozhodnutie nevyhnutné najmä na to, aby sa žiadateľovi umožnilo podať žalobu o náhradu škody proti dotknutému členskému štátu.

- 58 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na druhú otázku vo veciach C-133/19 a C-136/19 odpovedať tak, že článok 18 smernice 2003/86 v spojení s článkom 47 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny v prospech maloletého dieťaťa zamietol ako neprípustný len z dôvodu, že dieťa sa v priebehu súdneho konania stalo plnoletým.

O trovách

- 59 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

1. Článok 4 ods. 1 prvý pododsek písm. c) smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny sa má vykladať v tom zmysle, že dátumom, z ktorého treba vychádzať pri určení toho, či je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá nie je v manželskom zväzku, maloletým dieťaťom v zmysle tohto ustanovenia, je dátum podania žiadosti o vstup a pobyt maloletých detí na účely zlúčenia rodiny a nie dátum rozhodnutia príslušných orgánov členského štátu o tejto žiadosti, prípadne rozhodnutia po podaní opravného prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí takej žiadosti.
2. Článok 18 smernice 2003/86 v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu o zamietnutí žiadosti o vstup a pobyt na účely zlúčenia rodiny v prospech maloletého dieťaťa zamietol ako neprípustný len z dôvodu, že dieťa sa v priebehu súdneho konania stalo plnoletým.

Podpisy